

Beschermingsplan Moerasvogels

Porseleinhoen (*Porzana porzana*)

Uiterlijk en gedrag

Het porseleinhoen is een kleine (23 cm), verborgen levende moerasvogel. De soort is herkenbaar aan het witgeklede verenkleed. Zijn voedsel verzamelt hij in ondiep water of op slijk, waarbij hij altijd in de dekking van de oevervegetatie blijft. Soms overwintert deze soort in ons land, maar meestal trekt hij weg.

Leefgebied en voedsel

Het porseleinhoen leeft in moerasgebieden, waar lage kruidachtige vegetaties voorkomen die permanent onder een laagje water staan. Het nest wordt gemaakt in de dichte vegetatie van riet of zeggen of op een zelfgemaakte verhoging iets boven het waterpeil. Voor het verzamelen van voedsel is hij aangewezen op ondiep water en slijk. Het porseleinhoen leeft van insecten en insectenlarven en van groene delen en zaden van waterplanten. In de Oostvaardersplassen komt de soort vooral voor in door grauwe ganzen begraasd gebied, waar de vegetatie laag blijft. In andere klei- en laagveenmoerassen komt het porseleinhoen voor in lage,

Saxifraga/Adriaan Dijkse

geïnuundeerde zeggen- en ruigtevegetaties. Daarnaast komt hij voor langs de oevers van vennen en in hoogveenrestanten. Het porseleinhoen kan in relatief kleine moeraselementen broeden.

Verspreiding in Nederland

In de loop van de vorige eeuw is het aantal porseleinhoentjes sterk afgenomen door de groot-scheepse ontginning en verdroging van vochtige veengebieden en andere moerassige gronden. Het huidige aantal broedparen wisselt sterk van jaar tot jaar. Een voorzichtige schatting komt uit op 150-300 paar. Het porseleinhoen komt in Nederland vooral voor in de uiterwaarden langs de grote rivieren, de Oostvaardersplassen en moerasgebieden in Noord-Holland, Overijssel en Friesland. Ook elders kan de soort plots opduiken.

Bedreigingen

Zoals voor veel andere moerasvogels is ook voor het porseleinhoen de afname van de oppervlakte geschikt leefgebied de belangrijkste reden voor de achteruitgang. Door een tegennatuurlijk peilbeheer

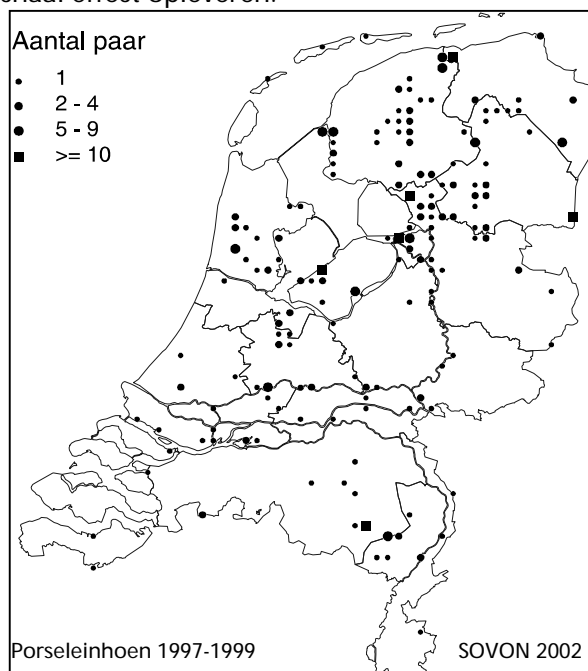

Hans Hut

zijn er steeds minder jonge verlandingsituaties. Door de snelle afvoer van rivierwater na overstroming van de uiterwaarden in het rivierengebied zijn er daar steeds minder overstromingsvlaktes en daarmee weinig natte, kruidenrijke begroeiingen. Ook de intensiteit van het graslandbeheer in de uiterwaarden speelt een negatieve rol. In laagveengebieden komen door de afname van de hoeveelheid kwel steeds minder zeggenvegetaties in water voor, die daar voor het porseleinhoen het meest geschikte habitat vormen.

Beschermingsmaatregelen

Door een minder snelle afvoer van water uit de uiterwaarden blijven daar meer ondiep overstromde kruidenvegetaties over, die voor het porseleinhoen van belang zijn. Zomerinundaties hebben hetzelfde effect. Ook een extensiever graslandbeheer is gunstig. In laagveenmoerassen is het van belang jonge verlandingsstadia te ontwikkelen door een natuurlijk peilbeheer en door een gericht maaibeheer deze in stand te houden. Omdat het porseleinhoen genoeg neemt met een klein leefgebied, kunnen deze maatregelen al op kleine schaal effect opleveren.

Beschermingsplan Moerasvogels

Porseleinhoen (*Porzana porzana*)

Waarom zijn soortbeschermingsplannen nodig?

Sommige planten en dieren kunnen in ons land alleen overleven als we onze uiterste best daarvoor doen, door zoveel mogelijk maatregelen te treffen om de soort te behouden.

Daarvoor zijn soortbeschermingsplannen opgesteld. Hierin staat wat er nodig is om de soort in Nederland te laten voortbestaan.

Omdat veel van de soorten niet zo bekend zijn, is voor elke soort een "factsheet" gemaakt, met daarop een samenvatting van de belangrijkste informatie. Naast een beschrijving van de soort, met een foto, is op een kaartje aangegeven waar de soort nog voorkomt. Ook is aangegeven wat de grootste bedreigingen zijn en, misschien nog wel belangrijker, wat de mogelijke oplossingen hiervoor zijn.

De factsheets zijn gemaakt in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ze zijn bedoeld voor iedereen die beroepsmatig te maken heeft met de soorten, maar ook voor andere geïnteresseerden.

Meer weten?

Voor meer informatie over het beschermingsplan Moerasvogels en voor algemene informatie over vogels:

Vogelbescherming Nederland

www.vogelbescherming.nl

www.moerasvogels.nl

tel. 030-6937700

Voor informatie over de verspreiding van vogels in Nederland:

SOVON Vogelonderzoek Nederland

www.sovon.nl

tel. 024-6848111

Voor meer informatie over dit en andere soortbeschermingsplannen:

Website Soortbescherming

www.soortbescherming.nl

Om het Beschermingsplan Moerasvogels te bestellen:

Expertisecentrum van het ministerie van LNV.

Postbus 482

6710 BL Ede

tel. 0318-822500

DLV Groen Ruimte
Projecten met draagvlak

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Vogelbescherming
NEDERLAND